

;

Legers reservasjonsrett, samvittighetsfrihet og menneskerettighetene.

Høringen fra Helse og omsorgsdepartementet er ingen ny abortkamp. Abortloven ble vedtatt i 1975. Men for legene, som av samvittighetsgrunner ønsker å reservere seg – kan det medføre yrkesforbud.

Norge har i mange år vært bundet av den Europeiske Menneskerettighets Konvensjonen I EMK artikkel 9 heter det;

1: Enhver har rett til tankefrihet, samvittighetsfrihet og religionsfrihet. Denne rett omfatter frihet til å skifte sin religion eller overbevisning, frihet til enten alene eller sammen med andre og så vel offentlig som privat å gi uttrykk for sin religion eller overbevisning, ved tilbedelse, undervisning, praksis og etterlevelse.

2. Frihet til å gi uttrykk for sin religion eller overbevisning skal bare bli undergitt slike begrensninger som er foreskrevet ved lov og er nødvendige i et demokratisk samfunn av hensyn til den offentlige trygghet, for å beskytte den offentlige orden, helse eller moral, eller for å beskytte andres rettigheter og friheter.

Advokat Johan Haga skriver;

"Samvittighetsfrihet er en rettighet i konvensjonens forstand. Konvensjonen sikrer borgerne rett til å etterleve sin samvittighet. Begrensningen følges av nr. 2. Det følger av denne bestemmelse at det bare er nødvendige begrensninger som er tillatt. De hensyn som tillater begrensninger er offentlig trygghet, beskyttelse av lov og orden, beskyttelse av helse og moral eller for å beskytte andres rettigheter og friheter.

Spørsmålet er om det er nødvendig å frata leger reservasjonsrett i forhold til henvisning til blant annet abort av hensyn til andres rettigheter eller friheter. Det er ingenting i det norske samfunnet som tyder på at det er nødvendig å begrense legers samvittighetsfrihet på dette punkt.

For meg fremstår det som åpenbart at staten, om den begrenser legenes samvittighetsfrihet i forbindelse med å avbryte svangerskap, bryter den Europeiske Menneskerettighetskonvensjonen

Nektelse av reservasjonsrett er antagelig også diskriminering etter diskrimineringsloven, i alle fall for de leger som har en religiøs begrunnelse for sitt standpunkt. Da er det også diskriminering etter arbeidsmiljølovens § 13 – 1."

I saken vises det også til vedtak fra Legeforeningens landsstyremøte 6. Juni 2013.

"Legeforeningen mener at alvorlige samvittighetsgrunner knyttet til liv og død kan gi grunnlag for at leger gis reservasjonsmuligheter for deltagelse i henvisning og behandling.

Legers reservasjonsmulighet skal ikke være til hinder for befolkningens lovbestemte rettigheter. Reservasjonsmulighetene må derfor vurderes lokalt i helsetjenesten på en slik måte at disse hensyn kan ivaretas. Pasienten skal alltid møtes med forståelse og respekt. Forutsigbarhet for pasienten må sikres gjennom god informasjon."

Kartlegging av reservasjonspraksis.

Resultatet av kartleggingen viste 16 tilfeller av samvittighetsbaserte reservasjoner i primærhelsetjeneste, og 79 fritak for spesialhelsetjenesten, og da er et klart flertall av disse jordmødre. Det er mange som ikke har svart på undersøkelsen, og tallene er antagelig høyere. Videre står det; Ingen melder om at pasienter har problemer med å få den helsehjelpen de trenger.

I utkast til ny forskrift heter det blant annet:

§ 24 c

Fastlegens ansvar for informasjon: Fastlegen skal informere alle pasientene på sin liste om han eller hun reserverer seg mot å henvise til abort umiddelbart etter at avtale om reservasjon er inngått.

§ 24 d.

Fastlegen skal sørge for at kvinner som står på hans eller hennes liste som vurderer eller ønsker henvisning til abort, får tilbud om konsultasjon hos annen fastlege i nærheten senest neste virkedag. Fastlegen skal også informere kvinnene om at begjæring om abort kan settes frem direkte overfor sykehuset uten henvisning .jf. forskrift 15.juni 2001 nr. 635 om svangerskapsavbrudd.

Som det fremgår av saken kan altså kvinner selv velge å gå til sin fastlege eller direkte til sykehuset for å få utført abort.

Spørsmålet nå er ikke spørsmål om abort, men menneskeretten for en yrkesgruppe til å følge sin samvittighet.

Aktiv dødshjelp er også nevnt i saksframlegget, noe som enkelte mener ikke har noe med saken å gjøre. Saken vil komme opp om man vil eller ei. Blir det adgang til det etter norsk lov – blir legene da også pålagt det?

Vi tror det er særdeles uklokt å tvinge legestanden ned på knærne. Skulle vi mot formodning velge det, løper vi den risiko at helsevesenet langsomt tappes for attraktive medarbeidere.

Leif Stjernholm Bryn og Svein Tore Uldal

3950 Brevik

90749111 (Leif)